

ЛОША КРЪВ



ДЖОН КАРИРУ

ЛОША КРЪВ

**ТАЙНИ И ЛЪЖИ В ЕДИН СТАРТЪП ОТ
СИЛИЦЕВАТА ДОЛИНА**

ЕКСЛИБРИС

ДЖОН КАРИРУ
ЛОША КРЪВ:
ТАЙНИ И ЛЪЖИ В ЕДИН СТАРТЪП ОТ СИЛИЦИЕВАТА ДОЛИНА

JOHN CARREYROU
BAD BLOOD:
SECRETS AND LIES IN A SILICON VALLEY STARTUP

Copyright © 2018 by John Carreyrou

All rights reserved.

Превод © Неза Михайлова

Художник © Николай Пекарев

Печат Симолини 94

Всички права запазени.

ISBN 978-619-7115-41-3

Екслибрис™ 2019

На Моли, Себастиан, Джак и Франческа

СЪДЪРЖАНИЕ

Бележка на автора / 9
Пролог / 11
Целеустремен живот / 17
Глубот / 27
Момичето завижда на Apple / 39
Сбогом, Източен Пали / 50
Съседът от детството / 64
Съни / 77
Д-р Джей / 91
Минилаб / 106
Авантюрата с уелнес / 120
Кой е този подполковник Шумейкър? / 131
Войната на Фюз / 144
Иън Гибънс / 153
Chiat\Day / 162
На живо / 173
Еднорог / 187
Внукът / 197
Славата / 214
Хипократовата клетва / 226
Сигналят / 236
Засада / 253
Търговски тайни / 263
La mattanza / 272
Ограничаване на щетите / 281
Царицата е гола / 295
Епилог / 309
Благодарности / 316
Бележки / 318

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Тази книга е основана на стотици интервюта с повече от 150 души, сред които над 60 служители на „Теранос“. Повечето мъже и жени се появяват като действащи лица в този разказ под истинските си имена, но някои пожелаха да скрия самоличността им, защото се страхуваха, че компанията може да предприеме наказателни мерки срещу тях или че могат да бъдат замесени в провеждащото се от прокуратурата разследване, както и защото искаха да предпазят личния си живот. В стремежа си да постигна най-пълно и подробно излагане на фактите се съгласих да дам на тези хора псевдоними. Но всичко друго, което разказвам за тях и техните преживявания, се основава на факти и е истинско.

Всички цитати, които съм използвал от имейли и документи, са дословни и са извадени от самите документи. Когато съм приписал цитати на действащи лица в диалози, тези цитати са възстановени по памет от участниците. Някои глави са основани на протоколите от съдебни заседания, сред които показания под клетва. В такива случаи съм посочил подробно тези протоколи в бележките в края на книгата.

Докато пишех книгата, се обърнах към всички основни фигури в сагата „Теранос“ и им дадох възможност да коментират отнасящите се до тях обвинения. Елизабет Холмс отказа моите покани за интервю и пожела да не сътрудничи на този разказ, което е нейно право.

ПРОЛОГ

17 ноември 2006

Тим Кемп има добри новини за екипа си. Бившият висш служител на IBM е шеф на биоинформатиката в „Теранос“, стартъп компания с авангардна система за изследване на кръвта. Компанията току-що е извършила първата си демонстрация на живо пред фармацевтична фирма. Елизабет Холмс, двацет и две годишната основателка на „Теранос“, заминава за Швейцария, за да покаже възможностите на системата пред ръководството на „Новартис“, европейския фармацевтичен гигант.

„Елизабет ми се обади тази сутрин“ – пише Кемп в имейл до петнайсетчленния си екип. – „Тя изрази благодарността си и каза: „Мина перфектно!“ Специално помоли да ви благодаря и да ви предам колко ви цени. Спомена още, че „Новартис“ са останали много впечатлени, поискали са оферта и са изразили интерес към финансово споразумение за проекта. Постигнахме това, за което дойдохме!“

Това е решаващ момент за „Теранос“. Тригодишният стартъп е тръгнал от една амбициозна идея, споходила Холмс в обществото на Станфордския университет, и е станал действителен продукт, към който проявява интерес огромна международна корпорация.

Новината за успеха на демонстрацията стига до горния етаж, където се намират кабинетите на висшите служители.

Един от тези служители е Хенри Мозли, главният финансов директор на „Теранос“. Мозли постъпва на работа в „Теранос“ осем месеца по-рано, през март 2006. Небрежно облечен човек със спо-

коен нрав и пронизващи зелени очи, Мозли е ветеран на технологичната сцена в Силициевата долина. Той е израснал в района на Вашингтон и е получил магистърската си степен по бизнес администрация в Университета на Юта, а към края на седемдесетте се е заселил трайно в Калифорния. Първата му работа там е при производителя на чипове „Интел“, един от пионерите на Долината. След това е оглавявал финансовите отдели на четири различни технологични компании, като две от тях са станали публични под негово ръководство. „Теранос“ съвсем не е първото му родео.

Мозли се е привлякъл към „Теранос“ от таланта и опита на хората, които са се събрали около Елизабет. Тя е млада, но екипът ѝ се състои от блестящи звезди. Председател на борда на директорите е Доналд Л. Лукас, рисковият инвеститор – човекът, подготвил предприемача милиардер в софтуерната индустрия Лари Елисън и помогнал за излизането на неговата „Оракъл Корпорейшън“ на фондовата борса. И Лукас, и Елисън са вложили собствени пари в „Теранос“.

Друг член на борда на директорите с първокласна репутация е Чанинг Робъртсън, заместник-деканът на Станфордския инженерен факултет. Неговите показания като вещо лице относно привикващите свойства на цигарите в края на деветдесетте години са принудили тютюневата индустрия да сключи извънсъдебно споразумение с щата Минесота за невероятната сума от \$6.5 милиарда. Съдейки по няколкото разговора, които е провел с него, Мозли е убеден, че Робъртсън има страшно високо мнение за Елизабет.

Мениджмънтът на „Теранос“ също е много силен. Кемп е работил трийсет години в ИВМ. Даян Паркс, главният търговски директор, има двамадесет и пет години стаж във фармацевтични и биотехнологични компании. Джон Хауърд, старши вицепрезидент по продукцията, е управлявал филиала на „Панасоник“ за производство на чипове. Мениджъри от такъв калибър не се срещат често в малък стартап.

Но не само бордът на директорите и изпълнителният екип са привлекли Мозли към „Теранос“. Пазарът, към който е насочен, е огромен. Фармацевтичните компании всяка година харчат десетки милиарди за клинични изследвания, в които изпробват новите

лекарства. Ако „Теранос“ може да им стане необходим и да хване малка част от тези разходи, печалбите ще бъдат огромни.

Елизабет иска от него да направи финансови прогнози, които да показва на инвеститорите. Първите изчисления, които ѝ дава, не ѝ харесват, затова той ги преработва и повишава числата. Малко се притеснява от преработените числа, но преценява, че са в рамките на допустимото, ако компанията се развива идеално. Освен това рисковите инвеститори, които ухажват, знаят, че стартъпите надуват прогнозите си. Това е част от играта. Рисковите инвеститори дори имат и термин за това: прогнозата на хокейния стик. Тя обикновено показва застой на приходите за няколко години, след което те магически се изстрелват нагоре.

Единственото нещо, което Мозли не разбира напълно, е как действа технологията на „Теранос“. Когато идват вероятни инвеститори, той ги води при Шонак Рой, съоснователя на „Теранос“. Шонак има докторска степен по инженерна химия. Те двамата с Елизабет са работили заедно в лабораторията на Робъртсън в Станфорд.

Шонак убожда пръста си и изцежда няколко капки кръв. После прехвърля кръвта на бяла пластмасова касета с размера на кредитна карта. Вкарва касетата в правоъгълна кутия с размера на тостер. Кутията се нарича четец. Четецът извлича данни от касетата и ги предава безжично на сървър, който ги анализира и връща обратно резултата. В общи линии това е процедурата.

Когато демонстрира системата на инвеститорите, Шонак им посочва монитора на компютър, който показва как кръвта преминава през касетата и влиза в четеца. Мозли не разбира добре физическата и химическата страна на процеса. Но не това е неговата роля. Той отговаря за финансите. Щом системата дава резултати, всичко е наред. А тя винаги дава резултати.

ЕЛИЗАБЕТ СЕ ВРЪЩА от Швейцария след няколко дни. Разхожда се наоколо с усмивка на лицето, още едно доказателство, че пътуването е минало успешно, мисли си Мозли. Не че в това има нещо необикновено. Елизабет често е възторжена. Тя притежава безкрайния оптимизъм на предприемача. В имейлите си до пер-

сонала, когато описва мисията на „Теранос“, тя често използва думата „не-обикновено“, като *не* е в курсив и за емфаза е отделено с тире от „обикновено“. Това е малко прекалено, но тя е искрена и Мозли знае, че разпалените проповеди са типични за основателите на стартъпи в Силициевата долина. Няма да промените света, ако се държите скептично.

Все пак е странно, че няколкото колеги, които са придружили Елизабет при пътуването ѝ, сякаш не споделят ентузиазма ѝ. Някои дори очевидно са потиснати.

Може би кола е блъснала кученцето на някого?, пита се Мозли полусериозно.

Той слиза на долния етаж, където в редици от кабинни работят по-голямата част от шейсетте служители на „Теранос“, и търси Шонак. Шонак със сигурност ще знае, ако има някакъв проблем, за който не са му казали.

В началото Шонак твърди, че не знае нищо. Но Мозли усеща, че не му казва всичко и продължава да го притиска. Шонак постепенно се отпуска и признава, че Теранос 1.0, както Елизабет е нарекла системата за анализ на кръвта, не винаги работи. Действа спорадично. Понякога успяваш да получиш изследването, понякога не.

Това е новина за Мозли. Той досега е смятал, че системата е надеждна. Нали винаги работи, когато я показват на инвеститорите?

Е, има си причина винаги да изглежда, че работи, отвръща Шонак. Изображението на монитора, показващо как кръвта преминава през касетата и се стича в малките резервоарчета, е истинско. Но никога не се знае дали ще се получи резултат или не. Затова в края на всяка демонстрация се показва предварително направен запис.

Мозли е поразен. Той е мислил, че резултатите се получават в реално време от кръвта в касетата. Със сигурност това се внушава на инвеститорите, които води. Описаното току-що от Шонак прилича на измама. Няма нищо нередно в това да си оптимистичен и възторжен, когато убеждаваш инвеститорите, но си има граница, която не може да се прекрочва. А според Мозли такова действие я прекрочва.

И така, какво точно се е случило при посещението в „Новартис“?

Мозли не успява да получи откровен отговор от никого, но сега подозира някаква подобна ловка маневра. И е прав. Един от двата

четци, които Елизабет носи в Швейцария, е дал дефект. Служителите, които води със себе си, работят цяла нощ, опитвайки се да го поправят. За да прикрият проблема по време на демонстрацията на другата сутрин, екипът на Тим Кемп от Калифорния изпраща обратно фалшив резултат.

МОЗЛИ ВСЯКА СЕДМИЦА има среща с Елизабет и тя е насрочена за същия следобед. Щом влиза в кабинета ѝ, той моментално си припомня нейната харизма. Излъчването ѝ е на много по-възрастен човек. Начинът, по който те гледа с големите си сини очи без да мига, те кара да се чувстваш сякаш си най-важното нещо в света. Въздействието е хипнотично. Гласът ѝ допълва омагьосващия ефект. Тя има необикновено плътен баритон. Мозли решава да остави срещата да протече по обичайния начин и чак накрая да изкаже притесненията си. „Теранос“ току-що е завършил третия етап от кампанията си за набиране на средства. Както и да се погледне, той е сензационен успех: компанията е набрала още 32 милиона долара от инвеститори, в допълнение към 15-те милиона, събрани през първите два етапа. Най-впечатляваща е цифрата на новата ѝ стойност: сто шейсет и пет милиона долара. Няма много тригодишни стартапи, които да се похвалят, че струват толкова пари.

Една причина за високата стойност на компанията са договорите, за които „Теранос“ съобщава на инвеститорите, че е постигнал с фармацевтичните си партньори. В презентационните слайдове се посочват шест договора с пет компании, които биха донесли приходи от 120 до 300 милиона за следващите осемнайсет месеца. Изреждат се още петнайсет сделки, преговорите за които вървят в момента. Ако те приключат успешно, приходите след време биха могли да достигнат 1.5 милиарда според презентацията с PowerPoint.

Фармацевтичните компании се готвят да използват кръвните тестове на „Теранос“, за да следят реакцията на пациентите към новите лекарства. По време на клиничните изпитвания касетите и четците ще бъдат поставени в домовете на пациентите. Пациентите ще бодат пръстите си по няколко пъти на ден, а четците ще изпращат резултатите от кръвните проби към провеждащия изпитването. Ако резултатите покажат лоша реакция към лекарството,

дозата ще бъде намалена веднага, а няма да се чака до края на изпитването. Това би намалило изследователските разходи на фармацевтичните компании с приблизително 30 процента. Или поне така се твърди в презентационните слайдове.

Безпокойството на Мозли по отношение на тези твърдения нараства след откритията, направени сутринта. Първо, за осемте месеца в „Теранос“ той нито веднъж не е успял да хвърли дори бегъл поглед на договорите с фармацевтичните компании. Всеки път, когато иска да ги види, му отговарят, че „в момента адвокатите ги преглеждат“. А още по-важно е, че той се е съгласил с тези амбициозни прогнози за печалбите, защото мисли, че системата на „Теранос“ работи надеждно.

Ако изпитва някакви опасения, Елизабет с нищо не го показва. Тя е олицетворение на уверен и щастлив лидер. Новата оценка за стойността на компанията е източник на голяма гордост за нея.

Мозли вижда възможност да заговори за пътуването до Швейцария и слуховете сред служителите, че нещо не се е получило както трябва. Когато споменава това, Елизабет признава, че е имало проблем, но вдига рамене и го отхвърли. Лесно ще се поправи, казва тя.

Мозли се съмнява в това. Той споменава нещата, които Шонок му е казал за презентациите пред инвеститорите. И казва, че трябва да спрат тези презентации, щом не са напълно истински.

– Ние заблуждаваме инвеститорите. Не можем да продължаваме да правим това.

Веселото изражение на Елизабет изведнъж се променя. На негово място се появява враждебна маска. Сякаш някой е натиснал някакво копче. Тя гледа главния си финансов директор със студен поглед.

– Хенри, ти не си екипен играч – казва тя с леден тон. – Мисля, че веднага трябва да си тръгнеш.

Няма съмнение какво се е случило. Елизабет не му казва само да напусне кабинета ѝ. Тя му казва да напусне компанията – веднага. Мозли току-що са го уволнили.